Gregor Čušin: EVANGELIJ PO ČUŠINU

(monokomedija)

V monokomediji Evangelij po Čušin igralec in avtor besedila na zanimiv način slika svoj pogled na prilik iz Svetega pisma. Kot pravi, je to predvsem »evangelij, povedan na resno neresen način. Ali pa neresno resen. Po Čušinovo. Verjamem v smejočega Boga. Dokaz, da je Bog duhovit, lahko najdem že takoj, ko se pogledam v ogledalo.«

Gregor Čušin je igralec, burkež, komedijant. Njegovo življenje je gledališče. »Dopoldne grem v službo v gledališče, popoldne pa imam konjiček in se ukvarjam z gledališčem. To ni ena in ista stvar. Dopoldne se ukvarjam s stvarmi, v katerih redkeje uživam, zato se popoldne ukvarjam z gledališčem na način, ki je meni všeč«. Njegovemu značaju je blizu veselje in rad spravlja ljudi v smeh. Profesor mu je ob slovesu z akademije dejal: »Pa da se ne boš silil Hamleta igrati. Ti si komik!« Režiserji v Mestnem gledališču ljubljanskem mu vsako sezono najdejo tri do štiri vloge, kar ga polno zaposli. Čeprav Gregorja Čušina poznamo bolj po njegovih avtorskih projektih kot po službenih vlogah, ga tudi stroka ne spregleda – prejel je akademijsko Prešernovo nagrado (1995), nagrado za najboljšo monokomedijo (2003), priznanje Združenja dramskih igralcev za igralske dosežke v letu 2006, med drugim tudi za vlogo Polonija v Shakespearovem Hamletu (2007), nagrado žlahtnega komedijanta za vlogo Herpagona v Molierovem Skopuhu (2011) in druge.

Gregor Čušin ima 5 svojih monokomedij, s katerimi gostuje po celi Sloveniji (800 nastopov v manj kot 10 letih), in 6 otrok (sam je odraščal v družini s 5 otroki). V komedijah, ki jih napiše in uprizori sam, se dotika tem, ki se mnogim zdijo nedotakljive. Kot poklicni gledališki igralec je bil zaposlen v Mestnem gledališču Ljubljanskem (MGL) in v Prešernovem gledališču Kranj, sodeloval je tudi s Špas teatrom in Šentjakobskim gledališčem Ljubljana, danes pa je slovenski javnosti poznan predvsem po avtorskih monodramah in monokomedijah, v katerih se ukvarja zlasti s krščanskimi temami. Kot pravi sam, s svojimi uprizoritvami dokazuje, da kristjani niso »mračnjaški in utesnjeni zresnjenci mrkih obrazov«, ampak veseli ljudje, sposobni sproščenega smeha.

Gregor Čušin – z izjemnimi ugotovitvami, mislimi, idejami, ki jih želimo deliti …

O komediji …
Komedija vedno hodi po robu, bolj kot drama ali tragedija. Vsi vemo, kaj je žalostno: nekdo umre, nekdo je nesrečno zaljubljen … Pri tragediji vemo, kdaj bodo ljudje jokali. Smešno pa ljudje dojemamo zelo različno – nekaj, kar je meni smešno, drugemu ni; nekaj, kar se meni zdi žaljivo, je drugemu smešno; nekaj, kar je meni sveto, je lahko drugemu smešno … In obratno.

Pri tragediji je rob jasno določen, komedija pa ima robove različnih stopenj in hoja po njih je veliko težja. Komedija je zahteven žanr, ker nikoli ne veš, kakšen bo odziv gledalcev.

Komedija je kot solata. Gre pravzaprav za malo »trave«, ki jo vržemo v posodo. To zna res vsak. Ni je treba kuhati ali peči in tudi začini si jo vsak po svoje. Pa vendar je del vsakega dobrega kosila. Ko govorimo o zdravi prehrani, je vedno na prvem mestu zelenjava. Podobno je s komedijo. Biti smešen je nekaj drugega kot ljudi zabavati. Biti zabaven je nekaj višjega, pomeni hoditi po robu in ne zdrsniti z njega v cenenost. In ravno zato je komedija težka in zahtevna zvrst. Nikoli ne ustrežeš vsem. In nikoli nisi do konca gotov, da si šel prav. Zato je komedija vrhunska umetnost.

O umetnosti, poklicu igralca …
Poezija je zame vrhunec umetnosti. Ali pa glasbeniki, ki lahko presegajo jezikovne ovire. Sam sem še bolj nezadovoljen od večine igralcev. Predstave, ki jih pripravljamo, ponujajo premalo. Mogoče sem postal prezahteven. A če vem, kaj je prav in kaj ne, se težko pretvarjam. Če z odra sporočam stvar, s katero se ne strinjam, je to zame problem. Umetnost je res ogledalo družbe. A vendar sem prepričan, da bi ravno umetniki morali vzbujati upanje. Ne moti me, da teater pokaže grozo tega sveta. Moti me, ker ne pokaže, da obstaja tudi upanje, izhod. Zato težko z odra ljudem sporočam, da ni izhoda. Izhod je!

Zame je umetnost prevodnik med nebom in zemljo. Karkoli že nebo predstavlja. Za kristjana je to Bog, za koga drugega je lahko pozitivna energija ali kozmos. Umetnost mora človeka spodbujati k dobremu, lepemu ali presežnemu. Kar te sili k nečemu slabemu, ne more biti umetnost. Grda umetnost me ne prepriča. Sodobna umetnost se je odrekla presežnemu. V vsej zgodovini so bili ljudje, ki niso bili verni, a vendar so bili obrnjeni k presežnemu. Umetnik je postal sam sebi namen. Doživel sem že, da je igralec ali režiser rekel, da ga občinstvo ne zanima. To je egoizem. Napuh prve vrste. Gledališče brez publike ni gledališče. Umetnost je postala podobna reki, ki jo zaustavimo: v njej se začne nabirati umazanija. To ni le problem

umetnosti, ampak celotne družbe. Izgubili smo smisel. Nekega etnologa sem poslušal, ko je predaval, da je naša civilizacija povsem izgubila stik z onostranstvom. Ne gre samo za religijo, ampak tudi za pravljice, mite in nasploh duhovnost. Nebo in zemlja se morata prepletati, mi pa smo se nebu odpovedali.

Kako prilagaja svoje predstave občinstvu, se ne zabija v zid …
Predstava je živa. Če med igranjem pred publiko začutim zid, ga moram preskočiti, se zaleteti vanj ali pa pobegniti stran. Včasih sem se velikokrat zabijal v zid, saj sem bil jezen. Zadnje čase pa ga običajno preskočim.

O življenju v sodobnem svetu …
Živimo v svetu, ko ne hrepenimo več po ničemer. Vse želje se nam izpolnijo, še preden si kaj zaželimo. Potrebe nam ustvarjajo oglasi. Brez hrepenenja pa se izgublja čustvovanje. Brez čustvovanja se izgublja besedni zaklad. Raziskave kažejo, kako današnji otroci uporabljajo bistveno manj besed, kot so jih uporabljali nekoč. To je problem. Brez besednega zaklada se ne znamo pogovarjati. Tudi v gledališču je tako. Besedo izpodrivajo gibi in gestikulacija. Jezik je znak omike. Človek je najprej komuniciral z gestami, jezik se je razvil kasneje. Sedaj se glede tega vračamo nazaj. Propadli so Rimljani, Grki, Maji. Vsaka civilizacija je propadla, ko je izgubila vrednostni kompas. Tudi naša gre zato počasi navzdol. To vzbuja skrb. Bom pa pod ta voz, ki gre neusmiljeno navzdol, postavljal kamne, da bo drsel počasneje.

Izjemen govor igralca Gregorja Čušina ob umestitvi ljubljanskega nadškofa dr. Antona Stresa najdete na **www.youtube.com/watch?v=T-pJyr8ayzc**